

PEDAGOGISCHE ACTIVITEITEN

- > 5e jaar lager
2e jaar secundair
- > Duur: opsplitsbaar
activiteit
- > Nederlands
- > Burgerschap

Deze activiteit biedt de leerlingen een complexe situatie van herinvestering. In deze fiche zijn de belangrijkste competenties opgenomen.

Sprookjes verkennen om samen te bouwen...

Sinds mensenheugenis helpen verhalen ons bij het opgroeien en bewust worden van het belang van onze daden en woorden. Aan de hand van korte sprookjes leren de leerlingen de structuur van een tekst begrijpen, discussiëren over morele kwesties en hun eigen verhaal schrijven ... En worden ze verantwoordelijke burgers!

Menu van de activiteit

Stap 1: Analyse van een verhaal (duur +/- 2 lesperiodes)

Stap 2: Uitwerking van een verhaal (duur +/- 2 lesperiodes)

Methodologisch steuntje

Stap 1 kan uitgevoerd worden zonder stap 2.

VERBAND MET BELEXPO

Pedagogische doelen

- De verhaalstructuur begrijpen
- De boodschap van een verhaal in vraag stellen en een standpunt innemen
- Een verhaal opstellen

Materiaal (per groep)

Ter beschikking

- Leerlingenfiches 1 en 2
- Leerkrachtenfiche

VERBAND MET DE EINDTERMEN

• Nederlands

• Lezen

Betekenis uitwerken

• Schrijven

Inhoud opstellen

• Burgerschap

• **Bevorderen van autonoom en kritisch denken:**
filosofische kwesties uitwerken

Verloop

Inleiding

Uitleg aan de leerlingen over het doel van de activiteit (zie *Doelstellingen*) en de verschillende fasen (zie *Menu*)

Fase 1: Analyse

I.1 Gezamenlijke analyse van een sprookje

- De leerkracht kiest een eerste sprookje (leerkrachtenfiche) dat hij aan de hele klas vertelt.
- De leerkracht herkent samen met de klas de belangrijkste fasen die structuur geven aan het verhaal. Naast de titel zijn de 5 belangrijkste fasen:

De beginsituatie	Bij het begin van het verhaal komen we te weten wie het hoofdpersonage is (mogelijk meer dan één), wat de omstandigheden zijn (plaats en tijd van de actie) en de situatie van de personages. Er is een zekere stabiliteit (het gevoel dat alles voortdurend kan blijven bestaan).	Wie? Waar? Wanneer? Wat?
Verstorende gebeurtenis (= aanleiding)	Plots gebeurt er iets waardoor de rust verstoord wordt. Het storende element verandert de beginsituatie.	Wat gebeurt er?
De verwickelingen	Alle acties die plaatsvinden. De personages trachten een nieuw evenwicht te vinden.	Wat gebeurt er dan?
De afwikkeling = een ontknoping	De situatie krijgt een nieuw evenwicht. Dit is de laatste actie die wordt ondernomen om het probleem op te lossen.	Hoe loopt het af?
De slotsituatie	Het verhaal is uit. De personages zijn gelukkig of ongelukkig. Er is een nieuwe stabiele situatie die anders is dan de beginsituatie. In bepaalde gevallen is er een uitdrukkelijke of een onderliggende moraal.	Wat is het einde?

1.2. Analyse in kleine groepjes

De kinderen krijgen een tweede sprookje en analyseren het (leerlingenfiche) om:

- de verschillende stappen van de verhaalstructuur te bepalen,
- afstand te nemen en na te denken over de moraal van het verhaal.

Methodologisch steuntje

Voor de jongsten hebben de sprookjes nr. 4 en 6 een structuur die gemakkelijker te bepalen is.

Het kan nuttig zijn om hen te helpen bij het onderzoek door hen te wijzen op het feit dat de moraal niet noodzakelijk expliciet aanwezig is.

1.3. Interpretatie van de moraal

- Een groep presenteert zijn verhaal aan de rest van de klas.
- De groep leest of vertelt zijn verhaal.
- Hij onthult de moraal die de groep gevonden heeft (de boodschap van het verhaal die is vastgesteld) en argumenteert zijn beweringen op basis van de tekst.
“Wat wil dit verhaal ons vertellen?”
- Er volgt een uitwisseling met de rest van de klas over de boodschap van de tekst. De andere leerlingen worden gevraagd om te vertellen wat zij denken van de verklaring die de groep heeft gegeven. “Welke boodschap wil het verhaal volgens ons overbrengen? Waarom zijn wij van mening dat ...?”
Als de andere groepen rond dezelfde tekst gewerkt hebben, leggen ze uit waar hun onderzoek toe heeft geleid.
- Nadat de leerlingen er even individueel over nadenken, wordt hen gevraagd om een positie in te nemen met betrekking tot de boodschappen die zijn bepaald.
“Ben ik het eens met de boodschap van het verhaal? Waarom wel of niet?”

Methodologisch steuntje

Het spreekt voor zich dat er verschillende betekenislagen kunnen gevonden worden. In de legende “Het deel van de colibri” zullen sommigen lezen dat iedereen zijn deel moet doen, en anderen dat er snel gehandeld moet worden ...

Indien meerdere boodschappen gevonden worden, is het niet per se nodig dat iedereen akkoord gaat met een boodschap. Het is belangrijk dat de leerlingen de ruimte krijgen om te discussiëren en dat iedereen de kans krijgt om zijn lezing van de tekst te geven.

Om te voorkomen dat er geen tijd is voor de discussies, is het aangewezen om zich te houden aan de interpretatie van één verhaal en de reflectie te verdiepen.

Wie nog verder wil gaan, kan samen met de leerlingen nadenken over concrete situaties waarin de boodschap van het verhaal een rol kan spelen.

Als steun voor de leerlingen en om hen te helpen bij het argumenteren van hun standpunt over de moraal:

- de mogelijkheid om de leerlingen te hergroeperen op basis van hun standpunten die hun gezamenlijke keuze rechtvaardigen;
- de leerlingen vragen naar de individuele baten en verliezen met betrekking tot de moraal van het verhaal. “Wat wint men bij ..., wat verliest men bij ...?”

Stap 2: Uitwerking van een sprookje

De leerlingen bedenken per twee hun eigen verhaal (leerlingenfiche 2).

Voor dit deel is het mogelijk (en fijn) om rond een verklarend sprookje te werken: het heeft als doel een wonderlijke of fantasierijke verklaring te geven van een echt of natuurlijk feit of fenomeen. Bijvoorbeeld: waarom zijn krokodillen groen? Waarom verliezen de bomen hun bladeren in de winter? Waarom hebben vogels geen tanden? ...

De structuur is vergelijkbaar met die van een klassiek verhaal of sprookje.

Opgelet, geef geen al te wetenschappelijke versie als besluit (slotsituatie). Het verhaal moet fantasieerijk, grappig of verrassend blijven ...

LEERLINGENFICHE 1

Structuur en moraal van een verhaal: analyse

- Identificeer met behulp van het volgende schema de verschillende stappen van de verhaalstructuur.

De titel van het verhaal? _____
De beginsituatie: Dit is het begin van het verhaal, waar men ontdekt wie het hoofdpersonage is (eventueel meer dan één), wat de omstandigheden zijn (plaats en tijd van de actie) en in welke positie de personages zich bevinden. Er is een zekere stabiliteit (het gevoel dat alles op een blijvende manier kan blijven bestaan). Wat weet men over ... Wie? _____ Waar? _____ Wanneer? _____ Wat? _____
Het storende element: Iets dat plots gebeurt en de stabiliteit verstoort. Dan gaat de actie van start. Het storende element verandert de beginsituatie. Wat gebeurt er? _____ _____ _____ _____
De verwickelingen: Alle acties die plaatsvinden. De personages proberen een nieuw evenwicht te vinden. Wat gebeurt er dan? _____ _____ _____ _____
De afwikkeling: De situatie krijgt een nieuw evenwicht. Het is de laatste actie om het probleem te regelen. Hoe loopt dit af? _____ _____ _____ _____
De slotsituatie: Het verhaal is afgelopen. De personages zijn gelukkig of ongelukkig. Er is een nieuwe stabiele situatie die verschilt van de beginsituatie. In bepaalde gevallen is er een uitdrukkelijke of onderliggende moraal. Wat is er veranderd met betrekking tot de beginsituatie? _____ _____ _____ _____ Wat is de moraal van het verhaal? Volgens ons is de boodschap van dit verhaal ... _____ _____ _____ _____

LEERLINGENFICHE 2

Uitwerking van een verhaal

Nu is het aan jullie om een sprookje te schrijven.

Neem voor je begint aandachtig het schrijfschema door. Eens je sprookje is afgewerkt, moeten jullie elke bewering met JA kunnen beantwoorden.

Redactieschema.
Er is een titel.
In het begin wordt er uitgelegd ... Waar het verhaal zich afspeelt, Wanneer het verhaal zich afspeelt, Wie de held is.
Om het lezen boeiend te maken, bevat de tekst verbindende elementen zoals: <i>Maar ... Plots ... Vervolgens ... Wanneer ... Op een dag... Lang geleden ... Eerst ... Terwijl ... De volgende dag ...</i>
Om het lezen te vergemakkelijken worden niet steeds dezelfde woorden herhaald. Kies voor voornaamwoorden of synoniemen.
Er is: - een beginsituatie, - een transformatieperiode, - een slotsituatie.
In de transformatieperiode is er: - een storende gebeurtenis (= de aanleiding), - een of meerdere verwickelingen , - een besluit (een ontknoping).
De grammatica en de schrijfwijze maken het sprookje verstaanbaar.
De zinnen zijn niet te lang.

1. Als hulp bedenk je eerst de beginsituatie, de storende gebeurtenis en de slotsituatie.

De beginsituatie: Plaats ? _____ Moment? _____ Heiden ? _____
De storende element: Wat gebeurt er? _____ _____ _____
De slotsituatie: _____ _____ _____

2. En werk het hele sprookje uit:

Ontwikkel nu je verhaal, maar neem de tijd om het aan te vullen door er bijvoorbeeld personages aan toe te voegen of een opeenvolging van gebeurtenissen te laten plaatsvinden.

De titel van het verhaal	
De beginsituatie Voorstelling van de personages, de plaats en de tijd van het verhaal	
Storende gebeurtenis Iets dat voorvalt en het verhaal transformeert.	
De verwickelingen en de ontknoping Het verhaal gaat verder en een laatste gebeurtenis.	
De slotsituatie Het verhaal is uit, de slotsituatie (en / of de moraal).	

LEERKRACHTENFICHE

Sprookjes om samen te dromen ...

1. De legende van de colibri

Lang, heel lang geleden, zo vertelt de legende, leefden alle dieren vredig samen in een uitgestrekt woud. Het was een buitengewone plek.

Maar op een dag brak er een enorme brand uit. De doodsbangen en geschokte dieren verzamelden nabij een vijver en keken machteloos naar de rampspoed. Enkel de kleine colibri bleef de hele tijd actief. In zijn bek had hij enkele druppels water die hij op de vlammen gooide.

Op een gegeven ogenblik zei het gordeldier, dat zich ergerde aan deze belachelijke drukte: "Colibri, ben je gek? Met enkele druppels water zul je het vuur niet blussen!"

En de colibri zei hem: "Inderdaad, je hebt gelijk ... Maar ik doe mijn deel."

(Geïnspireerd op een inheemse Amerikaanse mondelinge overlevering)

2. De oude man die bomen plantte

Op een mooie zomerse namiddag galoppeerde een ruiter over de Provençaalse wegen. Hij had dorst en beklagde zich dat hij niets had meegenomen in de zakken aan zijn zadel, toen hij plots een boer opmerkte die op het veld werkte. Hij ging naar hem toe en zag dat hij in het gezelschap was van een heel oude man die bomen aan het planten was. Hij gingen zitten in de schaduw van een boom en de oude man gaf hem fris water uit zijn kruik.

Toen hij zich beter voelde, wilde de reiziger een praatje doen.

- Zeg eens vriend, wat doet u hier in deze warmte?
- Ik plant olijfbomen! antwoordde de oude man.
- Maar hoe oud bent u? vroeg de reiziger verbaasd.
- Bijna negentig jaar!
- Ik wil u niet beledigen, maar waarom maakt u zich op uw leeftijd zo moe door bomen te planten die pas een tiental jaar later hun eerste oogst geven? U zult er waarschijnlijk nooit de vruchten van eten!
- Dat is waar, antwoordde de oude man, maar mijn hele leven lang at ik olijven van de bomen die andere geplant hebben. Ik plant, zodat anderen later kunnen eten wat ik heb geplant ...

Toen de reiziger weer in het zadel klom, bedacht hij dat de woorden van de oude man hem al evenzeer hadden opgefrist als het water uit zijn kruik.

(Naar Michel Piquemal, geïnspireerd op "De man die bomen plantte" van Jean Giono)

3. De verdeling

Op een dag verliet de wijze dwaas Nasreddine Hodja de moskee samen met zijn buur Moustafa. Voor de deur sliep een man. Hij was een arme bedelaar die zijn dagen en nachten buiten doorbracht, of het nu regende of mooi weer was, koud of warm weer, om de eenvoudige reden dat hij geen huis had.

- Het is een schande voor de gemeenschap dat die man op straat moet leven, zei Nasreddine. Had ik twee huizen, dan zou ik hem er één van geven.
- Echt waar? zei de buurman.
- Zonder twijfel! In het leven moet je delen!
- En stel dat je twee tuinen had, zou je er hem dan één geven?
- Zeker weten!
- En als je twee paarden had?
- Het spreekt voor zich dat ik hem er dan ook een zou geven.
- En als je twee koeien had?
- Dan zou ik de mooiste aan hem geven.
- Schitterend! En als je twee kippen had?
- Ah nee! Dat niet.
- Dat begrijp ik niet: hoe kun je nu weigeren om hem een kip te geven, terwijl je wel bereid bent om hem een huis, een tuin, een paard en een koe te geven?
- Wel, ik heb geen twee huizen, twee tuinen, en al helemaal geen twee paarden of koeien, MAAR ik heb wel twee kippen ...

(Traditionele fabel van Nasreddine Hodja)

4. De gemene muur

Het paleis van Moulay Idriss in de stad Bagdad stond heel dicht bij het paleis van Moulay Hassan. Eén enkele muur scheidde hen van elkaar. Maar de twee waren allesbehalve goede vrienden. En dat is eigenlijk te zacht uitgedrukt - laten we zeggen dat ze elkaar haatten.

Op een dag ontdekte een metselaar dat termieten onder de gemene muur een kolonie hadden gevormd. Hij trok naar Moulay Idriss en legde uit dat niet alleen de muur zou instorten als hij niets deed, maar dat ook het dak van zijn paleis zou bezwijken: de termieten die zich onder de aarde nestelen, voeden zich immers met de lemen muren en het houtwerk.

“Dat is niet alleen mijn muur,” antwoordde Moulay Idriss, “het is ook de muur van Moulay Hassan. Ga dus naar hem, hij moet maar betalen!”

De metselaar ging dus naar Moulay Hassan. Maar die was al even gierig als zijn buurman en antwoordde: “Waarom kom je naar mij? Waarom ga je niet naar die schurk Moulay Idriss?”

De metselaar moest toen wel toegeven dat hij dat al gedaan had, maar zonder succes ... Dat maakte Moulay Hassan razend: “Hoezo? Die oude gierigaard heeft goud in overvloed maar wil niet betalen! Welnu, ik betaal het ook niet.”

De vete werd steeds groter. De twee mannen beledigden elkaar en volhardden in hun weigering om de werken te laten uitvoeren. Tot op een dag de muur instortte, en daarmee ook de twee paleizen.

(Naar Michel Piquemal)

5. De kleine visser

Niet zo lang geleden, in een klein dorpje aan de oceaankust, ving een visser elke dag enkele prachtige vissen. Maar op een dag feliciteerde een zakenman die in de streek op bezoek kwam hem over de kwaliteit van zijn vissen. Hij vroeg hoeveel tijd het kostte om ze te vangen.

“Niet zo lang”, antwoordde de visser. “Maar waarom ben je dan niet op zee gebleven om er nog meer te vangen?” vroeg de zakenman. De visser legde hem uit dat enkele vissen volstonden om zijn familie te eten te geven. Maar toen zei de zakenman:

“Maar wat doe je dan de rest van de tijd?”

“Ik slaap lekker uit, ik vis een beetje, ik speel met mijn kinderen en ik doe een middagdutje. 's Avonds ga ik naar het dorp om mijn vrienden te zien. We drinken een glaasje en spelen gitaar. Ik heb een aangenaam en goedgevoeld leven.”

De zakenman onderbrak hem: “Ik heb een universitair diploma en ik kan je helpen. U moet beginnen met langer te vissen. Met de winst die u dan maakt, kunt u een grotere boot kopen. Met het geld dat die boot opbrengt, kunt u nog een boot kopen, tot u over een hele vloot vissersboten beschikt. U kunt dan van uw dorpje verhuizen naar Mexico City in Los Angeles, of zelfs naar New York, waar u al uw zaken kunt regelen.”

Toen vroeg de visser hem: “Hoeveel tijd zal me dat kosten?”

“Maar 15 tot 20 jaar”, antwoordde de zakenman. “En dan wordt het interessant!”

“Zodra het juiste moment is aangebroken kunt u uw bedrijf naar de beurs brengen. U zult miljoenen verdienen”.

De visser vroeg toen: “Miljoenen? Maar wat dan?”

De zakenman lachte en zei: “Dan kunt u eindelijk met pensioen gaan, in uw kleine dorpje aan de kust wonen, uitslapen, spelen met uw kleinkinderen, een beetje vissen, een middagdutje doen en uw avonden samen met uw vrienden in het dorp doorbrengen, een glaasje drinken en gitaar spelen.”

(Anoniem sprookje)

6. Wiens fout is het?

Toen in een rustige streek plots een meer overstroomde, kwamen de lager gelegen gronden in één klap onder water te staan. Het was een vreselijke ramp! Tuinen werden weggespoeld, dorpen overstroomd en mensen meegesleurd door het denderende water. Toen het water zich terugtrok gingen de woedende overlevenden klagen bij hun goden. Ze werden ontvangen door de god die verantwoordelijk was voor het precieze evenwicht van de dingen en deden hun verzoek. De god riep het meer bij zich en vroeg om uitleg.

- Het is niet mijn schuld, antwoordde het meer. De rivier die me voedt is plots aangegroeid en ik ben gezwollen als een wijnzak.

En dus werd de rivier ontboden.

- Het is niet mijn schuld, zei die. De bergrivieren die zich in mijn water stortten, zijn dit jaar verdubbeld in volume. Hoe had ik ze ooit kunnen tegenhouden?

En dus werden de bergrivieren ontboden.

- Het is niet onze schuld, excuseerden ze zich. De sneeuw van de bergen is op enkele dagen tijd gesmolten en we zijn aangegroeid tot echte rivieren.

En dus werd de sneeuw uit de bergen ontboden.

Het is niet mijn schuld, verdedigde die zich. Normaal gezien houden de dennenbomen in de bergen me tegen, maar dit jaar hebben de mensen aan het einde van de winter alle bomen gekapt.

Toen maakten de dorpsbewoners zich heel klein, ze excuseerden zich bij iedereen en gingen peinzend weer op stap.

(Naar Michel Piquenal)

7. De woorden van Chief Seattle

In 1854 bood de Amerikaanse president Franklin Pierce aan om een groot stuk Indiaans land te kopen en beloofde hij de onteigende stammen een 'reservaat' aan te leggen. Dit is het antwoord van Chief Seattle, het opperhoofd van een stam uit de Noordwestelijke Amerikaanse prairie.

Het grote opperhoofd in Washington heeft gesproken: hij wenst ons land te kopen.

Het grote opperhoofd heeft ook woorden gesproken van vriendschap en van vrede. Hij is zeer grootmoedig, want we weten goed dat hij onze vriendschap niet nodig heeft.

Maar we zullen over uw aanbod beraadslagen, want we weten dat als wij ons land niet verkopen de blanke man met zijn geweren komt en het in bezit neemt.

Maar hoe kan je de lucht, de warmte van het land kopen of verkopen? Dat is een vreemd idee voor ons.

Wij zijn geen eigenaar van de verse lucht of van de weerspiegeling in het water. Hoe kunt u dat dan van ons kopen?

Elk stuk van dit land is heilig voor mijn volk. Elke glinsterende dennennaald, elke zandige oever, elke nevelsliert in het donkere bos, elke open plek, het gegons van de insecten, dat alles is heilig in de gedachten en in het leven van mijn volk. Het sap dat in de bomen stroomt, draagt de herinnering van de rode man. Een dode blanke man vergeet zijn geboortegrond wanneer hij zijn tocht naar de sterren aanvat. Onze doden vergeten de schoonheid van deze aarde nooit omdat zij de moeder is van de rode man. Wij zijn een deel van de aarde en de aarde is een deel van ons.

De geurige bloemen zijn onze zusters, het hert, het paard, de grote adelaar zijn onze broeders; de bergkammen, het sap van de prairieplanten, het warme lichaam van de pony en de man zelf, allen behoren ze tot dezelfde familie.

Als het grote opperhoofd in Washington zegt dat hij ons land wil kopen, vraagt hij dus veel van ons. Het grote opperhoofd verzekert ons dat hij voor ons een plaats zal reserveren waar wij rustig zullen kunnen leven, samen met onze kinderen, en dat hij onze vader zal zijn, en wij zijn kinderen.

Wij zullen uw aanbod om ons land te kopen dus overwegen, maar het zal niet gemakkelijk zijn, want dit land is voor ons heilig.

Het glinsterende water van de beken en de rivieren is niet zomaar water: het is het bloed van onze voorouders. Als wij ons land verkopen, moet u bedenken dat het heilige grond is, en moet u uw kinderen leren dat het heilig is. U moet hen leren dat elke spookachtige weerspiegeling in het heldere water van de meren spreekt van gebeurtenissen uit het verleden en uit de herinnering van mijn volk. Het gekabbel van het water is de stem van mijn vaders vader.

De rivieren zijn onze broeders: zij lessen onze dorst. De rivieren dragen onze kano's en voeden onze kinderen. Als wij u ons land verkopen, dan moet u bedenken dat de rivieren onze broeders zijn, en moet u uw kinderen dit ook leren. U moet voortaan net zo goed zijn voor de rivieren als u voor een broeder zou zijn.

De rode man is altijd teruggeweken voor de oprukkende blanke man, zoals de nevels in de bergen vluchten voor de opkomende zon. Maar de as van onze vaders is heilig. Hun graven zijn gewijde grond, net zoals de heuvels, de bomen, dit stukje grond heilig zijn in onze ogen. Wij weten dat de blanke man onze manier van denken niet begrijpt.

Voor hem is het ene lapje grond gelijk aan het andere, want hij is een vreemde die in de nacht komt en van het land neemt wat hij nodig heeft. De aarde is niet zijn broeder, maar zijn vijand. Wanneer hij het land heeft veroverd, zet hij zijn weg voort. Hij laat de graven van zijn vaders achter zich zonder zich erom te bekommeren. De graven van zijn vaders en het erfgoed van zijn kinderen zijn vergeten. Hij behandelt de aarde, zijn moeder, en zijn broeder, de lucht, als koopwaar die hij kan plunderen en verkopen als schapen of als blinkende kralen. Zijn honger zal de aarde kaalvreten en slechts een woestijn achterlaten.

Ik weet het niet. Onze wegen zijn anders dan uw wegen. De aanblik van uw steden doet pijn aan de ogen van de rode man. Misschien omdat de rode man een wilde is die niets begrijpt.

Er is geen rustige plek in de steden van de blanke man, geen plaats waar je het botten van de bladeren kunt horen, in de lente, of het geritsel van insectenvleugels. Maar misschien komt het omdat ik een wilde ben die er niets van begrijpt. De herrie die overal heerst doet pijn aan de oren. En wat heeft het leven voor zin als een man niet meer de eenzame kreet van de nachtzwaluw kan horen, of het praten van de kikkers rond het meer? Ik ben een rode man en ik begrijp het niet. De indiaan houdt van het zachte ruisen van de wind over de vijver, van de geur van de wind, gewassen door de middagregen of beladen met dennengeur.

De lucht is kostbaar voor de rode man, want alles deelt dezelfde lucht; de dieren, de bomen, de mensen, allen dragen ze bij aan dezelfde lucht. De blanke man lijkt onverschillig voor de lucht die hij inademt. Als een man die al dagen in doodsstrijd ligt, zo is hij ongevoelig voor kwade dampen. Maar als wij u ons land verkopen, dan moet u bedenken dat de lucht voor ons waardevol is, dat de lucht zijn adem deelt met al het leven dat hij in stand houdt. De wind die onze grootvader zijn eerste ademtocht gaf, neemt ook zijn laatste zucht in ontvangst. En de wind moet ook onze kinderen de levensgeest geven. Als wij u ons land verkopen, moet u het afgezonderd houden, als gewijde grond, waar ook de blanke man kan proeven van de zachte wind met de geur van prairiebloemen.

Wij zullen dus uw aanbod om ons land te kopen in overweging nemen. Als wij besluiten het aanbod aan te nemen, zal het op één voorwaarde zijn: de blanke man

moet de dieren van dit land behandelen als zijn broeders.

Ik ben een wilde en begrijp de andere gebruiken niet. Ik zag duizenden rottende buffels op de prairie, achtergelaten door de blanke man die ze neerschoot vanuit een rijdende trein. Ik ben maar een wilde die niet begrijpt waarom het rokende ijzeren paard belangrijker kan zijn dan de buffel, die wij alleen maar doden om in leven te blijven.

Wat is de mens zonder dieren? Als alle dieren weg zijn, zal de mens sterven aan een gevoel van grote eenzaamheid. Want wat er gebeurt met de dieren, gebeurt spoedig met de mens. Alle dingen hangen samen. U moet uw kinderen leren dat de grond onder hun voeten gemaakt is van de as van onze grootvaders. Leer ze eerbied voor de aarde, vertel uw kinderen dat de aarde vervuld is van de levens van ons volk. Leer uw kinderen wat wij onze kinderen leren, dat de aarde onze moeder is. Wat er gebeurt met de aarde gebeurt ook met de kinderen van de aarde. Als een man op de grond spuwt, spuwt hij op zichzelf.

Dit weten wij: de aarde behoort niet toe aan de mens, maar de mens behoort toe aan de aarde. Dit weten wij: alles hangt samen zoals het bloed dat een familie verbindt.

Alle dingen hangen samen.

Wat er gebeurt met de aarde gebeurt ook met de kinderen van de aarde. De mens heeft het web van het leven niet geweven. Hij is slechts één draad van het weefsel. Wat hij met het web doet, doet hij met zichzelf.

Maar wij zullen uw aanbod overwegen om ons terug te trekken in het reservaat dat u voor mijn volk hebt bestemd. Wij zullen in afzondering leven, en in vrede. Het maakt niet veel uit waar wij de rest van onze dagen zullen doorbrengen. Onze kinderen hebben hun vaders gezien, verslagen in de nederlaag. Onze krijgers hebben de schande gekend; na de nederlaag zijn hun dagen leeg geworden en vergiftigen zij hun lichaam met zoet voedsel en sterke drank.

Wat maakt het uit waar wij de rest van onze dagen zullen doorbrengen? Het zullen er niet veel zijn. Nog een paar uur, nog enkele winters en geen enkel kind zal nog over zijn van de grote stammen die ooit op aarde hebben geleefd, of die nu nog in kleine troepen door de bossen zwerven; geen enkel kind zal nog over zijn om te treuren aan de graven van een volk dat ooit zo machtig was, zo vol hoop als het uwe. Maar waarom zou ik treuren over de ondergang van mijn volk? Stammen bestaan uit mensen. Meer niet. Mensen komen, mensen gaan, zoals de golven van de zee.

Zelfs de blanke man, wiens god naast hem wandelt en met hem praat als met een vriend, kan niet ontkomen aan ons aller lot. Misschien zijn wij ondanks alles broeders; we zullen zien. Maar een ding weten we, en de blanke man zal het op een dag ontdekken: onze god is dezelfde god. U kunt nu wel denken dat u hem bezit, zoals u ons land zou willen bezitten, maar dat kunt u niet. Hij is de god van alle mensen en zijn hart klopt evenzeer voor de rode als voor de blanke man.

De aarde is hem even kostbaar als zijn ogen, en wie de aarde wil schaden beledigt zijn schepper. Ook de blanke man zal ten onder gaan, misschien nog eerder dan de andere stammen. Wie zijn slaapplek blijft besmeuren zal op een mooie nacht stikken in zijn eigen vuil.

Maar in uw ondergang zult u vurig branden, aangestoken door de macht van god die u naar dit land heeft gebracht en die u, om zijn eigen redenen, de heerschappij heeft gegeven over dit land en over de rode man. Dat noodlottig einde is voor ons een mysterie; wij begrijpen niet waarom de buffels zijn afgeslacht, de wilde paarden zijn getemd, de verste hoeken van het woud stinken naar de lucht van vele mannen, terwijl het uitzicht van de oogstrijpe heuvels is bedorven door praatkabels.

Waar is het struikgewas? Verdwenen. Waar is de adelaar? Hij is niet meer. Wat betekent het afscheid te nemen van de lenige pony en van de jacht? Het is het einde van het leven en het begin van het overleven.

Bewaar uw herinnering aan dit land, zoals het is op het moment waarop u het neemt. En met al uw kracht, met al uw gedachten, met heel uw hart, bewaar het voor uw kinderen, en hou ervan zoals god van ons allen houdt.

Wij overwegen dus uw aanbod om ons land te kopen. En als wij instemmen, zal het zijn om het reservaat veilig te stellen dat u ons hebt beloofd. Daar zullen wij misschien de weinige dagen die ons nog resten, kunnen doorbrengen zoals wij dat willen. En als de laatste rode man zal zijn verdwenen van deze aarde, en als de herinnering aan hem nog slechts een schaduw is van een wolk boven de prairie, dan nog zullen deze oevers en deze bossen bewoond worden door de geesten van mijn volk. Want zij hebben dit land lief, zoals de nieuwgeborene zijn moeders hartenklop liefheeft. Dus, als wij u ons land verkopen, heb het dan lief zoals wij het hebben liefgehad. Draag er zorg voor zoals wij er zorg voor hebben gedragen.

Wij weten een ding: onze god is dezelfde god. Deze aarde is hem dierbaar. De blanke man kan niet ontkomen aan ons aller lot. Misschien zijn wij allen broeders.

We zullen zien.